

Buugga Yoo'eel iyo Kaniisadda Adventist-ka Toddobaadka ee La'oodikiya — Lambarka Sagaal iyo Labaatan

Jeff Pippenger
2026-01-14

Lambarka Sagaal iyo Labaatan

Waxsii Masiixiga ahayd ee shanaad ee ku jirta kitaabka Matayos waa calaamadda niyad-jabka iyo dhimashada. Bishii Luulyo 18, 2020, saadaashii beenta ahayd ee burburinta Nashville waxay dishay Eliyaah iyo Muuse.

Calaamadda Masiixiga ah ee Shanaad waa Niyad-jabkii Luulyo 18, 2020

Markaas waxaa rumoobay wixii uu Yeremyaah nebigu ku hadlay, isagoo leh, Rama cod baa laga maqlay, baroor iyo oohin iyo murugo weyn, Raaxeel oo carruurteeda u ooyaysa, mana ayan doonayn in la qalbiqaboojiyo, maxaa yeelay ma ay joogaan. Matayos 2:17, 18.

Saadaalin

Rabbigu wuxuu leeyahay, Sidaas: Cod baa laga maqlay Raamaah, baroor iyo oohin qadhaadh; Raaxeel waxay u ooyaysay carruurteedii, wayna diidday in carruurteeda laga qalbiqaboojiyo, maxaa yeelay ma ay jirin. Yeremyaah 31:15.

Muuse iyo Eliyaah waxaa lagu dilaa jidadka Sodom iyo Masar. Hadalka ugu dambeeya ee Axdigii Hore wuxuu tilmaamayaa in Eliyaah imanayo ka hor maalinta weyn oo laga cabsado ee Rabbiga. Maalintaas laga cabsado waxay bilaabataa marka Miikaa'iil istaago Daanyeel laba iyo tobnaad, oo ku dhawaaqo Muujintii laba iyo labaatanaad in, “kii xaq ah iyo kii aan xaq ahaynba” ay ku sii ahaan doonaan xaaladdaas weligood.

Oo wakhtigaas Miikaa'iil baa kici doona, amiirka weyn oo u taagan carruurta dadkaaga; oo waxaa jiri doona wakhti dhib ah, kaas oo aan weligiis la arag tan iyo markii quruun la noqday ilaa isla wakhtigaas; oo wakhtigaas dadkaaga waa la samatabbixin doonaa, mid kasta oo laga helo isagoo ku qoran kitaabka. Daniel 12:1.

Kan xaqdarranow, ha sii ahaado xaqdarro weli; oo kan wasakhaysanna, ha sii ahaado wasakh weli; oo kan xaq ahuna, ha sii ahaado xaq weli; oo kan quduuska ahuna, ha sii ahaado quduus weli. Muujintii 22:11.

Eliyaah waa inuu soo muuqdaa ka hor intaan wakhtiga tijaabadu xidhmin, waxaana lagu dilaa dabadeedna lagu soo sara kiciyaa Muujintii kow iyo tobnaad, wax yar ka hor intaan wakhtiga tijaabadu xidhmin. Waa la soo sara kiciyaa oo wuxuu soo bandhigaa farriintiisa ilaa wakhtiga tijaabadu xidhanto, markaas oo ay jirto sarakicid kale, oo kuwa xaq ah iyo kuwa sharka lehba leh.

Oo qaar badan oo ka mid ah kuwa ku hurda ciidda dhulka ayaa toosi doona, qaarna waxay u toosi doonaan nolol weligeed ah, qaar kalena ceeb iyo quudhsasho weligeed ah. Daniel 12:2.

Sarakicidda gaarka ahi waxaa xigta Imaatinka Labaad ee Masiixa, halkaas oo kuwii xaqa ahaa ee dhintay la sara kiciyo, dabadeedna ay jiraan kun sannadood oo quduusiintu ku xukumaan kuwii lumay. Dhammaadka kunka sannadood waxaa jira sara-kicid kale iyo imaanshaha saddexaad ee Masiixa. Silsiladda sara-kicitaannada nebiyadeed waxaa ku jirta sara-kicidda bahalka baadariga, hase yeeshee mid kasta oo ka mid ah sara-kicitaannadu waa mawduuc gaar ah oo ka tirsan Erayga nebiyadeed ee Ilaah. 18-kii Luulyo, 2020, dhaqdhaqaaqii La'odikiya ee boqolka iyo afartan iyo afarta kun ayaa isdilay iyagoo ku caasiyoobay amarkii Masiixa ee mamnuucayay adeegsiyada waqtiyeed ee ka dambeeya 1844.

Markaas ayaa cod laga maqlay Raamaah, taasoo micnaheedu yahay kibir iyo is-sarraysiin. Raaxeel, oo micnaheedu yahay socotada wanaagsan, waxay ku jirtaa baroor, maxaa yeelay Muuse iyo Eliyaah ma joogaan, waxaana ka sii muhiimsan, lama qalbiqaboojin karo. Wax qalbiqaboojin ah ma haystaan, Ruuxa Quduuska ahuna waa Qalbiqaboojiyaha, kaas oo la soo diri lahaa marka codka cidlada ka yeedhaya bilaabmay bishii Luuliyo ee 2023.

Waxyaalahanu waxay dhacaan wax yar ka hor intaan fursadda nimcadu xidhmin, oo sida ku qoran Muujintii, wax yar ka hor intaan fursadda nimcadu xidhmin ayaa Muujintii Ciise Masiix la furfuraa. Furfuriddaas ayaa soo sara kicisa Muuse iyo Eliyaah, kuwaas oo sidoo kale ah Raaxeel, socotada wanaagsan, oo u ooyaysay oo uga murugoonaysay carruurteeda, mana la qalbiqaboojin karin. Murugadeedu waxay isu beddeshaa farxad marka carruurtaas la soo sara kiciyo.

Oo wuxuu igu yidhi, Ha xidhin hadallada wax sii sheegidda ee kitaabkan, waayo wakhtigu waa dhow yahay. Muujintii 22:10.

Muuse iyo Eliyaah waxay meyd ahaan yaalleen jidadka Sodom iyo Masar, oo sida Masiixa oo kale, boqol iyo afar iyo afartan kun waxaa looga yeedhi lahaa Masar, markii ururintu bilaabatay Luulyo 2023.

Astaanta Masiixiga ah ee Lixaad waa yeeriddii lagaga soo baxay Masar bishii Luulyo 2023

Oo halkaas ayuu joogay ilaa dhimashadii Herodos, in ay rumoowdo wixii Rabbigu nebiga ku hadlay, isagoo leh, Waxaan wiilkayga uga yeedhay Masar. Matayos 2:15.

Saadaalin

Markii Israa'iil ilmo yar ahaa, ayaan jeclaaday isaga, oo wiilkaygana waxaan uga yeedhay Masar. Hoosheeca 11:1.

Iyagoo meydadka ah ee yaalla waddada Masar, cod samawi ah oo ka yeedhaya cidlada ayaa ugu yeedhaya dooxadii lafaha engegan ee Yexesqeel nolosha. Codkaasu wuxuu bilaabay inuu dhawaaqo bishii Luulyo ee 2023.

Oo saddex maalmood iyo badh ka dibna Ruuxa nolosha oo xagga Ilaah ka yimid ayaa iyaga galay, markaasay cagahooda ku istaageen; cabsi weynina waxay ku dhacday kuwii arkay. Oo waxay maqleen cod weyn oo samada ka leh, Kaalaya halkan kor. Oo waxay samada ugu kaceen daruur dhexdeed; cadaawayaashoodiina way arkeen iyaga. Muujintii 11:11, 12.

Ilaah wuxuu Wiilkiisa uga yeedhaa Masar, wuxuuna sidoo kale Muuse uga yeedhay Masar; waayo Muuse isagoo ah alfa, iyo Ciise isagoo ah omega, waxay matalaan waayo-aragnimada boqol iyo afar iyo afartan kun, kuwaas oo ku heesa gabayga Muuse iyo Wanka. Gabaygaasu wuxuu ka kooban yahay ka-yeedhidda Masar. Yexesqeel waxaa ku matalan laba tallaabo, kuwaas oo hore loogu sii tilmaamay labada tallaabo ee abuuriddii Aadan. Marka hore jidhka ayaa la sameeyaa, dabadeedna neefta nolosha ayaa jidhka lagu afuufaa, markaasuu noolaanayaa. Muujintii kow iyo tobnaad tallaabada kowaad waa gelitaanka Ruuxa Ilaah kuwa la laayay, dabadeedna cagahooda ayay ku istaageen. Markay istaagaan, waxay yihiin ciidanka Ilaah. Waxa gudbiya Ruuxa cutubka kow iyo tobnaad waxaa matalaya waxsii sheegiddii koowaad ee Yexesqeel. Codka cidlada ku yeedhaya waa farriinta nebiyadeed ee la socota Ruuxa Quduuska ah.

Kitaabka Matayos waxa ku jira laba iyo tobanka cutub ee ah omeegada laba iyo tobanka cutub ee ku jira Bilowgii, kuwaas oo bixiya laba markhaati oo metela axdiga lala galay boqol iyo afar iyo afartan kun. Raggaas iyo dumarkaas waxaa loo shaabadeeyey weligoodba xidhiidh Ilaahnimo oo la midoobay dadnimadooda. Waxay noqdaan calaamadda shaqaalaha saacadda kow iyo tobnaad.

“Shaqada Ruuxa Quduuska ahi waa inuu dunida ku qanciyo dembi, xaqnimo, iyo xukun. Dunida waxaa lagu digi karaa oo keliya markay aragto kuwa runta rumaysan oo runta quduus lagaga dhigay, kuna dhaqmaya mabaadi’ sare oo quduus ah, iyagoo si heer sare oo sarraysa u muujinaya khadka kala soocidda u dhexeeya kuwa xajiya amarrada Ilaah, iyo kuwa cagahooda ku tumanaya. Quduus ka dhigista Ruuxu waxay calaamadisaa farqiga u dhexeeya kuwa haysta shaabadda Ilaah, iyo kuwa xajiya maalin nasasho oo been-abuur ah. Markii imtixaanku yimaado, si cad ayaa loo muujin doonaa waxa calaamadda bahalku tahay. Waa xajinta Axadda. Kuwa, ka dib markay runta maqleen, haddana sii wada inay maalintan quduus u tixgeliyaan, waxay sidaan saxiixa ninkii dembiga, kaas oo ku fikiray inuu beddelo waqtiyada iyo sharciyada.” Bible Training School, December 1, 1903.

Calaamadda boqol iyo afar iyo afartan kun marka samada loogu yeedho cutubka kow iyo tobnaad ee Muujintii, marka hore Masar ayaa looga yeedhaa, taas oo ah meeshii lagu laayay. Cod ka imanaya cidlada ayaa Masar uga yeedha, si ay calaamad ugu noqdaan shaqaalayaasha saacadda kow iyo tobnaad. Qiyaamadooda sannadka 2024 waxa kale oo lagu matalaa dhalasho, iyo baraarug, iyadoo ku xidhan tusaalaha la tilmaamayo. Marka laga eego dhinaca dhalashada, iyagu waa kuwa rumoobiya masaalka tobanka bikradood, oo macnahan, dhalashadoodu waa dhalasho bikranimo, iyaguna waa calaamadda.

Calaamadda Masiixiga ee Toddobaad waa 2024

Haddaba waxyaalahan oo dhammu waxay u dheceen in ay rumoobaan wixii Rabbigu nebiga ku sheegay, isagoo leh, Bal eega, bikrad baa uuraysan doonta, oo waxay dhali doontaa wiil, oo magiciisa waxaa loogu yeedhi doonaa Emmanuel, taas oo micneheedu yahay, Ilaah baa inala

jira. Matayos 1:22, 23.

Saadaalin

Sidaas daraaddeed Rabbiga qudhiisu wuxuu idin siin doonaa calaamad; Bal eega, bikrad baa uuraysan doonta, oo wiil bay dhali doontaa, magiciisana waxay u bixin doontaa Cimmaanu'eel. Ishacyaah 7:14.

Waxaa jiray calaamado ku jiray taariikhdiis Muuse iyo Masiixa, sida ay ugu jireenna taariikhdiis Millerite-ka. Maalmaha ugu dambeeya, Adventism-ka La'odikiya wuxuu raadin doonaa calaamo, calaamaddooda keliya na waa calaamadda Yoonis. Waxa kale oo jirta calaamo u taal kuwa la sara kicinayo sannadka 2024. Calamaddoodu waa “toddobada goor” ee Laawiyiintii labaatn iyo lix.

Oo taasu waxay kuu ahaan doontaa calaamad: Sannadkan waxaad cuni doontaan waxa iskiis u baxa, sannadka labaadna waxa ka soo baxa isla kaas; sannadka saddexaadna beera, oo goosta, oo canabyo beerta, oo cuna midhahooda. Oo kuwa hadhay oo ka baxsaday reer Yahuudah mar kale ayay hoos xididdo u siibi doonaan, korna midho bay u dhali doonaan. Waayo, Yerusaaalem waxaa ka bixi doona kuwa hadhay, oo Buur Siyoonna kuwa ka baxsada; qiiri kulul ee Rabbiga ciidammadu waxan bay samayn doontaa. 2 Boqorradii 19:29–31.

Oo haddaad tidhaahdaan, Maxaannu cuni doonaa sannadda toddobaad? bal eega, innagu ma beeran doonno, mana urursan doonno wax-soosaarkayaga: markaasaan sannadda lixaad amri doonaa barakadayda inay idinku soo degto, oo waxay soo saari doontaa midho ku filan saddex sannadood. Oo waxaad beeran doontaan sannadda siddeedaad, oo weliba waxaad cuni doontaan midhihii hore ilaa sannadda sagaalaad; ilaa midhaheedu soo galaan waxaad ka cuni doontaan kaydkii hore. Laawiyiintii 25:20–22.

Kuwa baxsada waxaa sidoo kale lagu matalay kuwa la masaafuriyey oo reer binu Israa'iil ah, oo ay masaafuriyeen walaalahood oo necbaa. Walaalahood ayaa dibadda u tuuray, waayo way necbayeen iyaga maxaa yeelay ma ay awoodin inay beeniyaan runta sabtida ee uu matalayey Muuse “toddoba jeer.”

Rabbigu Yerusaaalem buu dhisaa; kuwa Israa'iil laga eryayna wuu soo ururiyaa. Sabuuradii 147:2.

Rabbigu wuxuu bilaabay ururinta hadhaaga bishii Luulyo 2023, hadhaaguna waa “kuwa la eryay” ee Israa'iil. Bishii Luulyo 2023, wuxuu mar labaad gacantiisa u taagay inuu ururiyo kuwa la eryay. Wuxuu mar labaad gacantiisa u taagay sannadkii 1849, isagoo ka sii horraynaya iftiinka oomega ee Muuse toddobadiisa wakhti sannadkii 1856. Iftiinka alfa waxaa lagu matalay daahfurkii nebinimo ee ugu horreeyey ee Miller—Muuse toddobadiisa wakhti.

Oo maalintaas waxaa jiri doona xididkii Yesay, kaasoo u istaagi doona calan dadyowga; isaga ayay quruumuhu dooni doonaan; oo nasashadiisuna waxay ahaan doontaa mid ammaanu ka muuqdo. Oo maalintaas waxaa dhici doonta in Rabbigu mar labaad gacantiisa fidin doono si uu u soo ceshado hadhaaga dadkiisa ee hadhay, kuwaas oo ka iman doona Ashuur, iyo Masar, iyo Fatroos, iyo Kuush, iyo Ceelaam, iyo Shincaar, iyo Xamaad, iyo jasiiradaha badda. Oo wuxuu quruumaha u taagi doonaa calan, oo wuxuu soo ururin doonaa kuwa Israa'iil laga eryay, oo

wuxuu afarta daraf ee dhulka ka soo wada ururin doonaa kuwa Yahuudah ku kala firidhsan. Ishacyaah 11:10–12.

Marka kuwa la eryey la sarraysiiyo loo qaado calaamad ahaan, markaasay ururin doonaan shaqaalayaasha saacadda kow iyo tobnaad, kuwaas oo “keliya lagu digi karo iyagoo arkaya” “farqiga u dhexeeya kuwa leh shaabadda Ilaah, iyo kuwa haya maalin-nasasho been-abuur ah.” Calaamadda shaqaalayaasha saacadda kow iyo tobnaad waa kuwa la eryey; calaamadduna KUWA LA ERYEY waa halxidhaalaha ah, in la cuno “sannadkan waxyaalaha iskood u baxa, oo sannadka labaadna wixii isla sidaan ka soo baxa; sannadka saddexaadna wax beerta, oo goosta, oo beeraha canabkana tallaala, oo cuna midhahooda.”

Sirta ku jirta tuducan ayaa ah in uu matalayo “toddobada jeer” ee Laawiyiintii shan iyo labaan iyo lix iyo labaan. Sabtida nasashada dhulku waa qayb ka mid ah axdiga oo tilmaamaysa barakada ama habaarka ka dhalanaya dhowrista ama diidmada nasashada sannadka toddobaad ee dhulka ballanqaadka. Calaamadda boqol iyo afar iyo afartan kun waa qaybta ballanqaadka saddex-geesoodka ah ee axdiga, taas oo uu matalo Sabtida sannadka toddobaad ee dhulka. Runta aasaasiga ah ee “toddobada jeer” waxay tilmaamaysaa mid ka mid ah saddexda qodob ee axdiga oo ballanqaadaya qalbi iyo maan cusub, iyo jidh cusub, iyo weliba dhul lagu noolaado.

Sabtida maalinta toddobaad waa calaamadda u dhexaysa Ilaah iyo dadkiisa, laakiin Sabtidaas maalinta toddobaad ah sidoo kale waxay ka dhigan tahay mas’uuliyadda axdiga ee la siiyey reer binu Israa’iilkii hore. Waxay ahayd inay noqdaan ilaalayayaasha, kuwa lagu aamminey Tobanka Amar. Sister White si cad bay u sheegaysaa in reer binu Israa’iilka casriga ah sannadkii 1844, iyagoo waafaqsan reer binu Israa’iilkii hore, laga dhigay kuwa lagu aamminey oo keliya ma aha Tobanka Amar, laakiin sidoo kale Erayga Nebinimada ee Ilaah.

“Ilaah wuxuu kaniisaddiisa wakhtigan ugu yeedhay, sidii uu reer binu Israa’iiltii hore ugu yeedhay, inay iftiin dhulka ka dhex ahaato. Isagoo adeegsanaya faaska weyn ee runta ah, oo ah farriimaha malaa’igta koowaad, labaad, iyo saddexaad, ayuu ka soocay kaniisadaha iyo dunidaba si uu ugu soo dhoweeyo isu-dhowaansho quduus ah oo xaggiisa ah. Wuxuu iyaga ka dhigay kuwa lagu aamminay sharcigiisa, wuxuuna ku wareejiyey runnada waaweyn ee waxsii sheegista ee wakhtigan. Sida waxyiyaadii quduuska ahaa ee lagu aamminay reer binu Israa’iiltii hore, kuwanu waa aaminaad quduus ah oo ay tahay in dunida lala wadaago. Saddexda malaa’igood ee Muujintii 14 waxay metelaan dadka aqbala iftiinka farriimaha Ilaah oo u baxa iyagoo ah wakiilladiisa si ay digniinta uga dhawaajiyaan dhulka dhererkiisa iyo ballaadhkiisa oo dhan.” Testimonies, volume 5, 455.

Tobanka Amar waa lagu matalaa calaamadda Sabtida maalinta toddobaad, sharciyada wax sii sheegiddana waxaa lagu matalaa Sabtida sannadka toddobaad. Adaybentisnimada Maalinta Toddobaad ee La’odikiya ceeb weyn bay la kulmi doontaa markay markabka ka boodaan oo ay bilaabaan qorraxda caabudiddeeda, laakiin amarka Sabtida ee ay ugu horrayn diideen waa “toddoba jeer” ee Muuse.

Si ay u hantaan dalka ballanka, dadka Ilaah waa inay fahmaan oo ay ilaaliyaan ma aha oo keliya Sabtida maalinta toddobaad, laakiin sidoo kale Sabtida toddobada sannadood. Adventism-ka

La'odikiya ma burin karo runtaan Kitaabiga ah, in kastoo ay ku daboolaan beeno. Tani waa xididka nacaybkooda oo ku hoggaamiya inay dibadda u tuuraan kuwa noqon doona calanka.

Inta badan qoyskii aabbahay waxay ahaayeen rumaystayaal buuxa oo ku saabsan imaanshaha, oo markaan markhaati u qaadnay caqiidadan ammaanta leh, toddobo naga mid ah ayaa mar qudha laga saaray Kaniisadda Methodist. Wakhtigaas erayadii nebiga aad bay noogu qaali ahaayeen: “Walaalihiinna idin neceb, oo magacayga aawadiis idiin eryay, waxay yidhaahdeen, Rabbiga ha la ammaano; laakiinse isagu farxaddiinna ayuu u muuqan doonaa, iyaguna way ceeboobi doonaan.” Ishacyaah 66:5.

“Laga bilaabo wakhtigan ilaa Diseembar 1844, farxaddayda, tijaabooyinkayga, iyo niyad-jabkaygu waxay la mid ahaayeen kuwii saaxiibbadayda qaaliga ah ee Advent-ka ahaa ee igu hareeraysnaa. Wakhtigan waxaan booqday mid ka mid ah walaalahaenna dumar ah ee Advent-ka ahaa, subaxdiina waxaan ku jilba-joogsannay hareeraha meeshi allabariga ee qoyska. Ma ahayn munaasabad xamaasad gaar ah leh, waxaana joogay shan keliya, dhammaanteen dumar ah. Intii aan tukanayay, xoogga Ilaah ayaa igu soo degay si aanan weligay hore u dareemin. Waxaa la igu qariyey aragti ku saabsan ammaanta Ilaah, waxaana ii muuqatay inaan sii kacayo, kor iyo kor, anigoo ka fogaanaya dhulka, waxaana la i tusay wax ka mid ah safarradii dadka Advent-ka ee ku wajahnaa Magaalada Quduuska ah, sida hoos lagu sheegay.” Early Writings, 13.

Aragtidii ugu horraysay ee Ellen White waxaa la siiyey markii shan dumar ah, (oo matalayay shantii bikradood ee xigmadda lahaa) ay isu soo wada urureen ka dib markii walaalahood, oo neceb iyaga, ay dibadda u saareen. Waxay u necebaayeen iyaga caqiidada Imaatinka Labaad aawadeed, sidaas darteedna waxay astaan u noqdeen kuwa la eryay ee maalmaha ugu dambeeya.

“Waxaan arkay in kaniisadda magac-u-yaalka ah iyo Adventist-yada magac-u-yaalka ah, sida Yuudas, ay nagu khiyaami doonaan Kaatooligga si ay u helaan saamayntooda oo ay ugu soo kiciyaan runta. Quduusiinta markaas waxay ahaan doonaan dad aan muuqan, oo Kaatooliggu wax yar ka yaqaan; laakiin kaniisadaha iyo Adventist-yada magac-u-yaalka ah ee garanaya rumaysadkeenna iyo caadooyinkeenna (waayo way inna neceen sabtida aawadeed, maxaa yeelay ma ay burin karin) ayaa quduusiinta khiyaami doona oo u sheegi doona Kaatooligga inay yihiin kuwa iska indhatira xeerarka dadka; taas oo ah, inay xajiyaan Sabtida oo ay iska indhatiraan Axadda.”

“Markaas Katooligu waxay ku amri doonaan Protestantiinta inay hore u socdaan, oo ay soo saaraan amar ah in ku alla kii aan xajin maalinta koowaad ee toddobaadka, halkii laga xajin lahaa maalinta toddobaad, la dilo. Katooliguna, oo tiradoodu badan tahay, waxay garab istaagi doonaan Protestantiinta. Katooligu waxay xooggooda siin doonaan sawirka bahalka. Protestantiintuna waxay u shaqayn doonaan sidii hooyadood uga shaqaysay hortood si ay u baabi'iyaan quduusiinta. Laakiin ka hor intaan amarkoodu miro dhalin ama wax tarin, quduusiinta waxaa lagu samatabbixin doonaa Codka Ilaah.” Spalding and Magan, 1, 2.

“Magac-u-yaalka ah” (taasoo micnaheedu yahay magac keliya), “Adventist-yaashu, sida Yuudas oo kale, waxay nagu gacangelin lahaayeen Kaatooligga.” Waxay sidaas u yeeleen maxaa yeelay “way necbaayeen” kuwa la eryay “Sabtida aawadeed.” Adventist-yada magac-u-yaalka ahi waxay

qirtaan inay dhawraan Sabtida maalinta toddobaad, sidaas darteed tani ma aha Sabtida halkan lagu tilmaamay. Waxay neceb yihiin kuwa la eryay, waayo waxay og yihiin inayan beenin karin runta aasaasiga ah ee toddobada goor ee Muuse, taasoo ahayd fahamkii alfa ee Eliiyaah ee shakhsiga William Miller.

“Ilaah fariin cusub nama siinayo. Waa inaan ku dhawaaqnaa farriintii 1843 iyo 1844 naga soo saartay kaniisadaha kale.” Review and Herald, Janaayo 19, 1905.

“Farriimihii oo dhan ee la bixiyey intii u dhexaysay 1840–1844 waa in hadda si xoog leh loo soo bandhigaa, waayo waxaa jira dad badan oo lumiyey jihadoodii. Farriimuhu waa inay gaadhaan dhammaan kaniisadaha.” Manuscript Releases, mugga 21, 437.

“Runta aannu helnay sannadihii 1841, ‘42, ‘43, iyo ‘44 waa in hadda la barto oo la naadiyo.” Manuscript Releases, mugga 15, 371.

“Digniintu way timid: Wax kasta oo carqaladeynaya aasaaska rumaysadka ee aynu ku dul dhisaynay tan iyo markii farriintu timid sannadihii 1842, 1843, iyo 1844 waa inaan la oggolaan inay soo gasho. Anigu farriintan waan ku jiray, tan iyo markaasna waxaan dunida horteed uga taagnaa anigoo daacad u ah iftiinka Ilaah na siiyey. Ujeeddadayadu ma aha inaan cagahayaga ka qaadno madasha la nagu taagay, annagoo maalinba maalinta ka dambaysa Rabbiga ku doondoonaaynay baryo kulul, annagoo iftiin raadinayna. Ma waxaad u malaynaysaan inaan ka tegi karo iftiinka Ilaah i siiyey? Waa inuu ahaadaa sida Dhagaxa Waayaha. Isagu wuu i hagayay tan iyo markii la i siiyey.” Review and Herald, April 14, 1903.

Yuudas ma aha astaan ka taraysa Sanhedrin-ka oo ka koobnaa Sadukiin iyo Farrisiin; Yuudas wuxuu ka mid ahaa laba-iyo-tobankii xerta ahaa. Wuxuu ka mid ahaa aroosadda axdiga, tan Masiixu ku sigtay inuu guursado Bentakostiga. Khiyaanada ka geesta kuwa dibadjoogga ah waxay ka timaaddaa Yuudas, oo ah kaniisadda La’odikiya ee Adventist-ka Maalinta Toddobaad. Iyaga waxaa lagu matalaa astaamo badan, sida reer Laawi oo uu diido Rasuulka Axdiga ku jira Malaakii saddexaad. Reer Laawi waxaa lagu kala saaraa daahirintaas, tiradooduna waa 25, ha ahaadeen kuwo aamin ah ama kuwo aan aamin ahayn. Reer Laawi waa la daahiriya ka hor inta aan kor loo qaadin sidii qurbaanno, sida sannadihii hore.

Oo wuxuu u fadhiisan doonaa sidii kuwa lacagta safeeya oo daahiriya; oo wuxuu daahirin doonaa wiilashii Laawi, oo wuxuu u safeeyn doonaa sida dahab iyo lacag, si ay Rabbiga ugu bixiyaan qurbaan xaqnimo ku jira. Markaas qurbaanii Yahuudah iyo Yerusaleem wuxuu Rabbiga u ahaan doonaa mid laga farxo, sidii waagii hore, iyo sidii sannadihii hore. Malaakii 3:3, 4.

Laawiyiintu waa qurbaanka, waayo waxay si kaamil ah uga tarjumayaan dabeecadda Masiixa, kan ah qurbaanka weyn. Markii shan iyo labaatankaas Laawi kor loo qaado iyagoo qurbaan ah, shan iyo labaatanka Laawi ee been-abuurka ahi waxay u sujuudayaan qorraxda ee Yexesqeel 8.

Yuudas ma matalo oo keliya reer Laawi shar leh, balse sidoo kale waa wadaad shar leh oo la diyaariyey soddon sannadood, sida ay u matalaan soddonkii lacagood ee qalinka ahaa ee Yuudas.

Markaasaa Yuudas, kii khiyaanay isaga, markuu arkay in la xukumay, ayuu qoomameeyey, oo soddonkii xabbadood oo lacagta ahaa ayuu dib ugu celiyey wadaaddadii sare iyo waayeelladii, isagoo leh, Waxaan ku dembaabay inaan gacangeliyey dhiig aan eed lahayn. Oo iyaguna waxay yidhaahdeen, Taasu maxay noo tahay? Adigu isku eeg. Markaasuu xabbadihii lacagta ahaa ku dhex tuuray macbudka, wuuna tegey, oo intuu baxay ayuu isdaldalay. Matayos 27:3–5.

Soddonka lacagta ah ee Yuudas tuuray waxay ka dhigan yihiin Rasuulka Axdiga oo dibadda u tuuraya (daahirinaya) wasakhda birta ah (lacagta been-abuurka ah) ee ku xusan Malaakii saddex. Wadaadnimadaas sharka leh waxaa lagu matalay fallaagadii Qorax, Daataan iyo Abiiraam iyo fallaagadii 1888. Wadaadnimada sharka leh waa la liqaa marka Maraykanka, bahalka dhulka, afkiisa kala qaado. Dab ayaa markaas baabbi'iyaa kuwa raacsan, inta lagu jiro shubista buuxda ee roobka dambe, taas oo ka bilaabmata sharciga Axadda.

Dhalashada bikradda ah oo calaamad u ahayd wakhtigii Masiixa, waxay u taagan tahay calaamadda bikradaha xigmadda leh ee maalmaha ugu dambeeya. Wakhtigaas Sanhedriinka, kaniisadda La'odikiya ee Seventh-day Adventist, waxay doonoon doontaa calaamad, laakiin ma awoodi doonto inay aragto calaamadda keliya ee La'odikiya la siiyey. Calaamadda tirada badan ee weyn, shaqaalaha saacadda kow iyo tobnaad, waa inay arkaan rag iyo dumar ilaalinaya Sabtida maalinta toddobaad inta lagu jiro xilliga imtixaanka sharciga Axadda. Calaamadda hadhayga ee khilaafkooda ay la leeyihiin dadkii axdiga hore waa Sabtida sannadka toddobaad, taas oo matalaysa aasaaska Adventism-ka sida loogu aqoonsaday tiirka dhexe ee labada loox oo quduuska ah ee Xabaquuq. Calaamadda la siiyey Adventism-ka La'odikiya waa calaamadda Yoonis, taas oo lagaga hadlay wada hadalka u dhexeeya Masiixa iyo Butros.

Goortii Ciise markuu yimid xuduudaha Qaysariya Filibbos, ayuu xertiisii weyddiiyey, isagoo leh, Dadku yay yidhaahdaan aniga Wiilka Aadanahu inaan ahay? Oo iyana waxay yidhaahdeen, Qaar waxay yidhaahdaan inaad tahay Yooxanaa Baabtiisaha; qaarna, Eliyaas; qaar kalena, Yeremyaah, ama mid ka mid ah nebiyada. Wuxuu ku yidhi iyaga, Laakiin idinkuse, yay igu sheegtaan inaan ahay?

Simoon Butros ayaa u jawaabay oo yidhi, Adigu waxaad tahay Masiixa, Wiilka Ilaaha nool. Markaasaa Ciise u jawaabay oo ku yidhi, Waad barakaysan tahay, Simoon Barjona, waayo hilib iyo dhiig kuu ma muujin, laakiin Aabbahayga jannada ku jira ayaa kuu muujiyey. Aniguna waxaan kaloo kugu leeyahay, Adigu waxaad tahay Butros, oo dhagaxan dusheeda ayaan kiniisaddayda ka dhisi doonaa, oo irdaha jahannamaduna kama adkaan doonaan. Oo waxaan ku siin doonaa furayaasha boqortooyada jannada; oo wax alla wixii aad dhulka ku xidho waxay ku xidhnaan doonaan jannada; oo wax alla wixii aad dhulka ku furtona waxay ku furnaan doonaan jannada.

Markaasuu xertiisii ku amray inaanay qofna u sheegin inuu yahay Ciise Masiixa. Matayos 16:13–20.

Calaamadda Sanhedriinka, sidaas darteedna Calaamadda Adventism-ku, waa calaamaddii Yoonis. Simon Barjona waxaa lagu soo bandhigay tuducan isagoo astaan u ah nin axdi leh, waayo magaciisu wuxuu ku dhow yahay in la beddelo. Magaca Abram waxaa la beddelay markii axdiga la galay. Magaca Saa'uul waxaa loo beddelay Bawlos. Magaca Yacquub waxaa loo beddelay

Israa'iil. Saddexdaas markhaati waxay caddaynayaan in marka magaca qof kitaabiga ah la beddelo, uu matalo nin axdi leh, sidaas darteedna uu ka dhigo astaan dadka axdiga ugu dambeeya, kuwaas oo ah boqol iyo afartan iyo afarta kun. Saddexdaas markhaati waxay kaloo caddaynayaan in magaca nin axdi leh uu matalo astaanta nebiyadeed ee la xidhiidha qofka magaciisa la beddelay. Saa'uul macnihiisu waa "la doortay," maxaa yeelay waxaa loo doortay inuu injiilka u qaado dadka aan Yuhuudda ahayn. Magaciisa waxaa loo beddelay Bawlos, oo macnihiisu yahay yar, waayo isagu indhihiisa ayuu ugu yaraa rasuullada, sababtoo ah wuxuu silcin jiray kiniisadda Ilaah. Yacquub, kii wax beddela ama meel ka saara, waxaa lagu beddelay magaca iyo waayo-aragnimadaba kii guulaysta, sida macnaha Israa'iil yahay. Magaca Butros wuxuu ahaa Simoon, oo macnihiisu yahay mid maqla; iyo Barjona, oo macnihiisu yahay wiilka Yoonis.

Butros wuxuu u taagan yahay jiilkii ugu dambeeyey ee Yoonis, waayo wuxuu ahaa wiilkii Yoonis. Yoonis micnihiisu waa "qoolley," Simonna waa kii maqlay farriintii qoolleyda; Simoon Bar-Yoonisna wuxuu maqlay farriintii subkidda Ciise, markii la baabtiisay oo uu noqday Ciise Masiix, Ruuxa Quduuska ahna ugu soo degay qaab qoolley ah. Farriintii Yoonis waxay ahayd farriintii qoolleyda oo matalaysay subkidda Ciise ee xoogga leh markii la baabtiisay. Farriintii Yoonis waxaa loo metelay sidii Yoonis oo saddex maalmood ku jiray caloosha nibiriga. Saddexdaas maalmood waa saddexda maalmood ee Iidda Kormaridda ilaa Iidda Midhaha Ugu Horreeya, kuwaas oo tusaale ahaan lagu muujiyey baabtiiskii Masiixa iyo wakhtigii Yoonis ku jiray caloosha nibiriga.

Calaamadda Yoonis waa calaamadda subkidda Masiixa ee baabtiiskiisa, taas oo tusaale u ah soo-degidda malaa'igta Muujintii siddeed iyo tobnaad ee dhacday 9/11. 9/11 waxay billowday hab intixaan oo saddex-tallaabo ah sida ay u metelaan saddexdii maalmood ee Yoonis. Saddexdaas tallaabo waxaa kaloo lagu muujiyey taariikhda Millerite-ka. Agoosto 11, 1840 waxay calaamadisay intixaankii malaa'igta kowaad, Abriil 19, 1844 intixaankii malaa'igta labaad, iyo Oktoobar 22, 1844 intixaankii saddexaad. Saddexdaas tallaabo waxay metelaan 9/11, Luulyo 18, 2020, iyo sharciga Axadda.

Xeerka Axadda, Yoonis waxaa laga soo tufaa afka kalluunka, isla meesha Masiixu La'odikiya afkiisa kaga tufayo, taas oo ah isla meeshii dameerkii Balcaam afkiisa ka furay oo ku hadlay, taas oo ah isla meeshii Sekaryaah, aabbihii Yooxanaa Baabtiisaha, ku hadlay, taas oo sidoo kale ah meeshii Maraykanku u hadlo sida masduulaagii. Dabadeed Yoonis wuxuu dunida siiyaa digniintii ugu dambaysay isagoo astaan u ah kuwii lala sara kiciyey Muuse iyo Eliyaas sannadkii 2024. Naftaasi waxay ku dhinteen jidadka Sodom iyo Masar, dabadeedna waxaa loo sara kiciyaa sidii ciidankii xoogga badnaa ee Yexesqeel. Sara kicitaankooda waxay ku noqdaan calaamaddii Yoonis, waayo isagu wuxuu matalaa kuwii dhintay oo haddana la sara kiciyey si ay fariintii ugu dambaysay ugu geeyaan Nineweh. Yoonis oo ku jira caloosha nibiriga, Daanyeel oo godka libaaxyada ku jira, Yooxanaa oo ku jira dheriga saliidda karkarayisa, waxay matalaan boqol iyo afartan iyo afarta kun oo la kulmay dhimasho iyo sara kicin calaamad ah. Subkiddii 9/11 ilaa sara kicitaankii ciidankii xoogga badnaa ee Yexesqeel waxay matalaysaa baabtiiskii Masiixa ilaa sara kicitaankiisa.

Farrisiintii iyo Sadduugiintiina way u yimaadeen, oo iyagoo jirraba ayay ka codsadeen inuu tuso calaamo samada ka timid. Isaguse wuu u jawaabay oo ku yidhi, Marka fiid noqoto waxaad

tidhaahdaan, Cimiladu way fiicnaan doontaa; waayo, samadu waa guduudan tahay. Aroortiina waxaad tidhaahdaan, Maanta cimilo xun baa jiri doonta; waayo, samadu waa guduudan tahay oo madoow. Kuwiinna labawejiilayaasha ahow, waxaad garan kartaan muuqaalka samada; laakiin calaamooyinka wakhtiyada miyaadan garan karin? Qarni shar leh oo sinoole ah ayaa calaamo doondoona; oo calaamo lama siin doono, calaamada nebi Yoonis mooyaane. Markaasuu ka tegey iyagii, oo wuu ka baxay. Matayos 16:1–4.

Mucjisadii ugu sarraysay waxay ahayd sarakiciddii Laasaros.

“Markii uu dib ugu dhacay inuu u yimaado Laasaros, Masiixu wuxuu lahaa ujeedo naxariiseed oo ku wajahan kuwii aan isaga aqbalin. Wuxuu hakaday si, isagoo Laasaros kuwii dhintay ka soo sara kicinaya, uu dadkiisa madax-adag oo aan rumaysadka lahayn u siiyo marag kale oo muujinaya inuu runtii yahay ‘sarakicidda iyo nolosha.’ Ma uu jeclayn inuu ka quusto rajada oo dhan ee dadkaas, idaha masaakiinta ah ee wareegaya oo ka tirsan reer binu Israa’iil. Qalbigiisu wuu jabayay sababta adkaysigooda aan toobadda lahayn. Naxariistiisa aawadeed wuxuu goostay inuu siiyo hal caddayn oo kale oo ah inuu isagu yahay Soo-celiyaha, Kan keligiis iftiinka soo saari kara nolosha iyo dhimasho-la’aanta. Tani waxay ahayd caddayn aan wadaaddadu si qaldan u fasiri karin. Tanu waxay ahayd sababta uu ugu dib dhacay tegista Beytaniya. Mucjisadan taajka ah, oo ah soo sara kicintii Laasaros, waxay ahayd inay shaabadda Ilaah ku saarto shuulkiisa iyo sheegashadiisa ilaahnimada.” *The Desire of Ages*, 528, 529.

Masiixu wuu raagay ka hor intaanu Laasaros sara kicin, oo Laasaros ma ahayn oo keliya “mucjisadii taajka ahayd,” laakiin wuxuu kaloo ahaa “shaabaddii” ku dul taagnayd shuulka Ilaah. Qoraalkaas dhexdiisa calaamadda Yoonis waa calaamadda keliya ee jiilka sinooleyaasha ah oo sharka leh loo siiyey. Waxaa muhiim ah in la arko in waqtiga habka shaabadayntu uu yahay mid aad u gaar ah oo sax ah. Qoraalka aynu halkan ka hadlayno ee magaca Butros lagu beddelay, wuxuu inoo sheegayaa in laga bilaabo wakhtigaas Ciise bilaabay inuu muujiyo in isaga la dili doono; hase yeeshee aayadda ugu dambaysa Matayos wuxuu ku qorayaa, “Markaasuu xertiisii ku amray inaanay ninna u sheegin inuu isagu yahay Ciise Masiixa ah.” Dabadeed isla aayadda xigta wuxuu ku qorayaa, “Laga bilaabo wakhtigaas Ciise wuxuu bilaabay inuu xertiisii tuso inuu khasab ku yahay inuu Yerusaaalem tago, oo waxyaalo badan kaga xanuunsado waayeellada iyo wadaaddada sare iyo culimmada, oo la dilo, oo maalinta saddexaad haddana la sara kiciyo.”

Qaybtu wuxuu ku bilaabmayaa Ciise oo weydiinaya dadka inay u haystaan cidda uu yahay, dabadeedna su’aal xigta ayuu xertii ku weydiiyey cidda ay iyagu u haysteen inuu yahay.

Goortii Ciise markuu yimid xuduudaha Kaysariya Filibbos, ayuu xertiisii weyddiiyey, isagoo leh, Dadku yay ku sheegaan aniga Wiilka Aadanaha ah? Oo iyana waxay yidhaahdeen, Qaar waxay ku sheegaan Yooxanaa Baabtiisaha; qaarna Eliyaas; kuwo kalena Yeremyaah, ama mid nebiyada ka mid ah. Wuxuu ku yidhi iyaga, Laakiin idinkuse yaad igu sheegtaan inaan ahay? Matayos 16:13–15.

Markuu Butros jawaabay, wuxuu caddeynayaa in Ciise ahaa Masiixa iyo Wiilka Ilaaha nool. Ereyga Christ waa erayga Giriigga ah ee u dhigma erayga Cibraaniga ah ee Masiix. Ciise wuxuu soo qaadaa su’aasha ku saabsan cidda uu yahay, wuxuuna xerta ku hoggaamiyaa xaqiiqada ah inuu

yahay Masiixa, hase yeeshee isla markiiba wuxuu u sheegayaa inaanay ninna u sheegin. Waqtigaas dabadiis, wuxuu bilaabay inuu baro inuu dhammaystiri doono saddex iyo labaatanka waymark ee ku jira saddexda cutub ee ugu dambeeya ee Matayos, laakiin waxay ahayd lagama maarmaan in runta la xidhiidha Masiixa loo furo si tallaabo-tallaabo ah.

Waxaannu sii wadi doonnaa calaamadahaas Masiixiga ah maqaalka xiga.

Iftiinka Alfa ee malaa'igta saddexaad

“Dayrtii 1846 ayaan bilownay inaan dhawro Sabtida Kitaabka Quduuska ah, oo aan barno kana difaacno. Feejignaantaydii Sabtida waxaa markii ugu horraysay loo jeediyey anigoo booqasho ku joogay New Bedford, Massachusetts, horaantii isla sannadkaas. Halkaas waxaan ku bartay Oday Joseph Bates, kaas oo goor hore qaatay rumaysadka imaatinka, isla markaana ahaa hawlkar firfircoon oo arrintaas ka shaqeeya. Oday B. wuxuu dhawrayey Sabtida, wuxuuna igu adkeeyey muhiimada ay leedahay. Anigu ma aanan dareemin muhiimada ay leedahay, waxaana u haystay in Oday B. ku qaldanaa inuu amarka afraad ku dheeraado in ka badan sagaalka kale. Laakiin Rabbigu wuxuu i siiyey aragti ku saabsan meesha quduuska ah ee jannada ku taal. Macbudkii Ilaah ayaa samada laga furay, waxaana lay tusay sanduuqii axdiga ee Ilaah oo daboolka naxariistu saaran yahay. Laba malaa'igood ayaa taagnaa, mid kasta dhammaadka sanduuqa mid ka mid ah, baalashooduna way ku fidsanaayeen daboolka naxariista, wejiyadooduna xaggiisa bay u jeedeen. Malaggii ila socday ayaa ii sheegay in kuwanu ay matalaan ciidanka samada oo dhan iyagoo xurmad cabsi leh ku eegaya sharciga quduuska ah ee farta Ilaah ku qornaa. Ciise wuxuu kor u qaaday daboolkii sanduuqa, waxaana arkay looxyadii dhagaxa ahaa ee Tobanka Amar lagu qoray. Aad baan ula yaabay markaan arkay amarka afraad oo ku yaal bartamaha tobanka qaynuun, iyadoo hareertiisa ay ku wareegsan tahay iftiin jilicsan oo halo ah. Malaa'igtii waxay tidhi: ‘Waa ka keliya tobanka kan qeexaya Ilaaha nool ee abuuray samooyinka iyo dhulka iyo wax kasta oo ku jira. Markii aasaaska dhulka la dhigay, markaas ayaa sidoo kale la dhigay aasaaska Sabtida.’” Testimonies, volume 1, 75.

Iftiinka Oomeega ee malaa'igta saddexaad

“Kuwa Ilaah la wadaaga waxay ku socdaan iftiinka Qorraxda Xaqnimada. Ma ay ceebeeyaan Bixiyahooda iyagoo jidkooda ku hallaynaya Ilaah hortiisa. Iftiin jannadeed ayaa ku ifaya iyaga. Markay ku soo dhowaadaan dhammaadka taariikhda dhulkan, aqoontooda Masiixa iyo waxsii sheegyada isaga la xiriira aad bay u kordhaan. Waxay Ilaah hortiisa ku leeyihiin qiime aan xad lahayn; waayo, waxay la midoobeen Wiilkiisa. Iyaga Erayga Ilaah wuxuu u yahay mid qurux iyo bilic ka sarraysa wax kasta. Waxay arkaan muhiimaddiisa. Runta ayaa loo muujiyey. Caqiidada jidh-qaadashadu waxay huwan tahay iftiin jilicsan oo dhalaalaya. Waxay arkaan in Qorniinku yahay furaha fura qarsoodiyada oo dhan oo xalliya dhibaatooyinka oo dhan. Kuwii aan doonayn inay iftiinka aqbalaan oo iftiinka ku socdaan ma awoodi doonaan inay fahmaan qarsoodiga cibaadada, laakiin kuwa aan ka labalabayn inay iskutallaabta qaadaan oo Ciise raacaan, waxay ku arki doonaan iftiin iftiinka Ilaah.” The Southern Watchman, April 4, 1905.